

תורה נקנת בדבוק חברים – ערך החברתיות

1 ברכות סג:

הסכת ושמע ישראל היום הזה נהיית לעם (דברים כז-ט) , הסכת עשו כתות כתות ועסקו בתורה לפי שאין התורה נקנית אלא בחבורה כדר' יוסי ברבי חנינא דאמר ר' יוסי ברבי חנינא מאי דכתיב (ירמיה נ-לו) חרב אל הבדים ונאלו, חרב על שונאיהם של תלמידי חכמים שיושבים בד בבד ועוסקים בתורה. ולא עוד אלא שמטפשים, כתיב הכא ונאלו וכתוב התם (במדבר יב-יא) אשר נואלנו ולא עוד אלא שחוטאים שנאמר ואשר חטאנו. איבעית אימא מהכא (ישעיה יט-יג) נואלו שרי צוען

2 רש"י - הסכת. עשו כתות כתות. דריש הס כמו עשו

3 עין איה ברכות · ט · שמ

"הסכת עשו כתות ועסקו בתורה, שאין התורה נקנית אלא בחבורה".

מפני שתוה"ק היא תורת חיים, שאינה מנהגת את ההולכים בה לחיי נזירות ומאיסה בעולם ובתענוגיו הטהורים, המרימים את המעלה האישית ומשמחים בלבו. ע"כ יש בתכונתה הצורך לחיי חברה ורעות שהוא הדבר המביא לחיים מדיניים יפים ונאים וטבע קנין הרעות וחברת טובים וחכמים קבוע בתכונתם. וההתרחקות מן הבריות והנזירות המופלגת, שהסיעו רבים ממי שבקשו מסברת עצמם למצא קרבת אלהים, מתוך חברת בני"א וניתקום מהחיים הציבוריים, היא זרה לרוחה, עד שבטבע עצם קנייתה ולמודה תתנגד לזה, ואינה נקנית אלא בחבורה, ההיפך של הבדידות וההתרחקות מבני אדם.

4 עין איה על ברכות · ט · שמא

כדר' יוסי ברבי חנינא דאמר ר' יוסי ברבי חנינא מאי דכתיב (ירמיה נ-לו) חרב אל הבדים ונאלו, חרב על שונאיהם של תלמידי חכמים שיושבים בד בבד ועוסקים בתורה. ולא עוד אלא שמטפשים, כתיב הכא ונאלו וכתוב התם (במדבר יב-יא)

אשר נואלנו ולא עוד אלא שחוטאים שנאמר ואשר חטאנו. איבעית אימא מהכא
(ישעיה יט-ג) נואלו שרי צוען

הרעות היוצאות מהבדידות והנזירות המופלגת, ביחוד לבעלי הגיון ועיון בדיעות והגיוני לב של אמונות ומדעים מוסריים, הנם משולשות. האחת, שתיקון העולם הנמשך על ידם בא רק בהיות מצורף עם טהרת הלב ויראת ד' וחכמת התורה, גם הסבלנות על העיונים והדיעות שהם שונות מדיעותיו, בדין והלכה וגם בעיונים מוסריים, לקיים האמת והשלום אהבו. וזאת הסבלנות נעשית קנויה אצל ת"ח, רק בעסקם בתורה בחבורה ומתרגלים בדיעות שונות, ורואים שדוקא מכל הדיעות של החכמים השונים בארחות התורה והיראה, תצא הדרך הישרה והברורה, ששם אור ה' שורה. אבל בהיות האדם מוסגר בחוג הצר, ולא ידע מאומה מהמון דיעות חביריו העוסקים בתורה וחכמה, איש איש כפי כשרונו, באמת ואמונה, הלא לא יוכל שאת כל דעת שהיא שונה מדעתו. ובזה תהי' הסבה היותר חזקה למחלוקת ומריבה, וחרב המדנים יתפשט עי"ז באומה, להיות חרב איש ברעהו, בפועל ובשוט לשון. וכ"ז הוא תולדה של הבדידות המופלגת, בעסק התורה, זה הוא הרע המגיע לתכלית השלום של האומה, הצריכה להתנהג ע"פ רוחם של בניה בניה, ת"ח המרבים שלום בעולם. והרע השני, שמגיע בעינים עיונים מדיעות ומדות אמוניות, גורם החוג הצר, שאין הדברים מתבררים כראוי ועולים קמשונים במושגים של הדיעות, שמטפשין. ומה שנוגע למעשים בהלכה, גורם המגרעת של בירור הדברים חטא בפועל, אם שהבדידות תטה את האדם לקצה האחרון, שבזה ג"כ יהי' חטא, כנזיר הנקרא חוטאי, ועוד שחטא יוצא ע"פ אותה ההשפעה שמשפיעים ת"ח על העם, אם לא יהיו עניניהם מבוררים. זהו הנרצה מדמיון נואלו שרי צוען, הנאמר על שגיאת מנהיגים שמגעת במעשה אל הכלל.